

Tony Parsons: A családban marad

„A család a társadalom legkisebb egysége”. E mondat mára inkább közhelyes, mint klasszikus, ugyanakkor fontos tudomásul venni, hogy a család fogalma az utóbbi években, sőt évtizedekben sok és alapvető változáson ment keresztül. Egyre ritkább a klasszikus családmódel, s egyre gyakoribbak az egyszülős családok, sőt, világszerte egyre több homoszexuális pár tud legalísan gyermeket vállalni.

Tony Parsons *Családban marad* című könyve igyekszik fölvenni a tempót a világ, a család fogalmának e gyors változásával, és a jelenlegi, modern viszonyok közt megmutatni, milyen sokféle lehet a család értelmezése, sőt a családhoz való viszonyulás maga is.

A család azonban csak az egyik réteg: a fő kérdés mégiscsak a nő viszonya az anyasághoz, miközben egy másik síkon, ha távolabbról is, de betekintést nyerhetünk az apai viszonyulásokba is.

A regény főhőse három lánytestvér, Cat, Jessica és Magen, akiket színésznő anyjuk kiskorukban elhagy. Szintén színész apjuk nem tud megbirkózni a rászakadt feladattal, ezért a legidősebb (ekkor 11 éves) nővér, Cat az, aki az anyaszerepet és az ezzel járó felelősséget átveszi, s igyekszik gondoskodni húgairól. A család, az anya elvesztését mindhárom testvér másként éli meg, s más-más tanulságot vonnak le belőle felnőttkorukra, saját családjuk alapítására vonatkozóan. Az ő érzelmeik, viszonyulásaik, gondolataik és alapvető, de váratlan (át)változásaik tükrözik a regény. Catbe egyfelől beleivódik anyja sokat hangoztatott mondata: „Életed első felét a szüleid teszik tönkre, a második felét a gyerekeid.”, másfelől húgai felnevelésével, gyerekkora ily hamar jött elvesztésével olyan élesen és elevenen tapasztalja meg az állandó kötöttséget, hogy felnőve úgy dönt, egyetlen célja a szabadság, s bármilyen béklyó elkerülése. „A családi élet azt jelenti, hogy a hűtő üresen kong, az anya lelépett, Jessica bög és Megan baba hisztizve kekszet követel.” – ebből pedig Cat nem kér többé.

Jessica, a középső testvér Cat ellentéte: tökéletes férje, tökéletes házassága és tökéletes élete egyetlen hiányzó láncszeme a gyermek. Megszállottan küzd hát érte, munkahelyét már azért otthagyja, hogy magára a teherbeesésre megfelelően felkészülhessen, az ezt követő években pedig a gyermekért való állandó küzdelme, s a kudarcok okozta elemésztő fájdalma teszi ki mindennapjait – „Egyetlen férfi sem okozott akkora csalódást, mint ez a meg nem született gyermek.”

Megan, a legkisebb testvér kitűnő tanuló rezidens orvos, aki nagyjából középen áll két nővére élethez, gyermekhez való hozzáállása között. Számára nem idegen a gyermekvállalás gondolata, de nem is tölti ki mindennapjait: vár a megfelelő pillanatra és a megfelelő férfira, és addig is hivatásának óhajt élni. Kitűnő tanuló és kitűnő orvos, ezért minden esélye megvan a csodás karrierre.

Háromjuk sorsa azonban világos példa arra, hogy az élet mindig produkálhat – sőt, produkál is – váratlan meglepetéseket, amelyekre lehetetlen felkészülni, és amelyek könnyedén megváltoztathatják, felülírhatják sziklaszilárdnak hitt meggyő-

ződéseinket. Cat, aki egész élete során függetlenségéhez ragaszkodott leginkább, hirtelen kétségbeesetten családra kezd vágni, ahogy egyik testvére teherbe esik. Jessica, aki betonbiztosnak tűnő házassága védelméből vívja elkeseredett harcát a gyermekért, lassan szembesül vele, hogy ez a csata egyre távolabb löki férjétől, s Megan sem menekül attól, hogy egy nem várt fordulat szembelyezze őt mindazzal, amit addig a legfontosabbnak ítélt.

Nemcsak a nők látás- és gondolkodásmódjáról szól azonban a könyv: rajtuk keresztül megtapasztalhatjuk a férfiak – férjek és szeretők, komoly kapcsolatok és kalandok – nőkhöz, gyermekhez, családhoz, felelősséghez való hozzáállását is, legalább annyi színt és árnyalatot vonultatva föl, amennyit az anyaszerepek széles értelmezési skáláján tár elénk a regény. Cat párja, Rory középkorú, egy elrontott házassággal és egy kezelhetetlen kamasszal a háta mögött, így eszébe sincs újabb gyereket vállalni, ami mindaddig rendkívül kényelmesnek, sőt ideálisnak tűnik Cat számára, míg meg nem inog a kötöttségmentes élet idealizálásában. Jessica férje, Paolo imádja a feleségét, s kész bármit megtenni érte, de közről végignézve, mit tett a gyermekáldás öccse házasságával, komoly kételyek kezdik gyötörni. Ráadásul a rezidens orvos Megan betegein keresztül szembesülünk a társadalmi rétegek, s velük a gyerekhez való hozzáállás szélsőségesen változó különbségeivel is: „Létezett odakint egy másik világ. A rendelő épülete körül elterpeszkedő lakótelepeken. Ahol a gyerekeket úgy hívták, hogy {az anyja bekapta a legyet}, mert az apa rávetette magát egy szegény szerencsétlenre, aki épp összeesett a nap végén.”

A három nővér és férjeik, barátaik, szeretőik gondolkodásának, kapcsolatrendszerének és életkörülményeinek állandó változása mellett egy biztos pont akad: maga a család. A nővérek szövetsége, amely a nehézségek, viták és véleménykülönbségek dacára minden körülmények között megmarad.

Mondhatnánk a regényt mindezért mélylélektaninak is, ugyanakkor – bár kétségtelenül gördülékeny, fordulatossá és olvasmányos – muszáj megemlíteni az időnként feleslegesnek, sőt, magát a lélektaniséget megsértő, „hollywoodian klasszikusnak” (vagy közhelyesnek?) ható, kissé zavaró fordulatokat is. Némi krimi, a gonosz anya, aki megkapja méltó büntetését a sorstól, az áldozat apa, aki élete alkonyán mégis elnyeri a hön áhított társat, a felnőtt képtelen fiú, aki gyermekét felelőtlen ségért családjá elvesztésével fizet, a végére pedig némi szirupos happy end, ami mégiscsak azt sugallja, hogy az író maga, bár látványosan törekszik a modernségre, a sztereotípiák idejétmúltságának sugallására, időnként mégsem tudott kitörni a maradiság közhelyéből, hiszen a végkifejlet mégis az, hogy legyen a nő bár karrierista, örökre és végletesen csalódott, hivatástudatos vagy bármilyen – nincs az a világlátás, amelyet felül ne írna az anyaság eszménye, az egyetlen, amely a női létet kiteljesít, a nőt boldoggá tenni hivatott. A könyv az Európa Kiadó gondozásában jelent meg 2005-ben.

Havas Júlia

